

**การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1**

ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES
OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER SRI MUANG SCHOOL GROUP,
RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ทวิรัช เกตุชาติ¹, ภูวนัย สุวรรณธรา²
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

Thawirat Ketchat¹, Phuwanai Suwantara²

Faculty of Graduate, Bangkok Suvarnabhumi University

Corresponding Author E-mail : kc.thawirat@gmail.com¹, phuwanais@hotmail.com²

(Received : February 3, 2026; Edit : February 9, 2026; accepted : February 14, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 2) เปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน of ครู กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนกลุ่มศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 217 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยที่สูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านนิติธรรม รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม และค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านคุณธรรม และ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบดังนี้ 2.1) ครูเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน สูงกว่าครูเพศชายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านนิติธรรม ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ครูที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน สูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2.3) ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ ยกเว้นด้านความโปร่งใส ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2.4) ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ระหว่าง 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ น้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความคุ้มค่าและด้านการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 1

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of administration based on good governance principles of school administrators under Sri Muang School Group, Rayong Primary Educational Service Area Office 1, and 2) to compare the levels of administration based on good governance principles of school administrators under Sri Muang School Group, Rayong Primary Educational Service Area Office 1, classified by gender, educational level, school size, and work experience of teachers. The sample group consisted of 217 teachers of Sri Muang School Group, Rayong Primary Educational Service Area Office 1. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table and obtained through stratified random sampling, followed by simple random sampling. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with an overall reliability of 0.92. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way Analysis of Variance (ANOVA).

The research findings revealed that: 1) Overall, administration based on good governance principles of school administrators under Sri Muang School Group, Rayong Primary Educational Service Area Office 1, was at a high level ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .34). When considering each aspect, the aspect with the highest mean was Rule of Law, followed by Participation, while the aspect with the lowest mean was Morality. 2) The comparison of the level of administration based on good governance principles revealed that: 2.1) Female teachers had higher opinions toward the administration based on good governance principles than male teachers both overall and in each aspect with no statistical significance, except for Rule of Law, which differed with statistical significance at the .05 level. 2.2) Teachers with a Bachelor's degree had higher opinions toward the administration based on good governance principles than teachers with a postgraduate degree both overall and in each aspect with no statistical significance. 2.3) Teachers in different school sizes had opinions toward the administration based on good governance principles that, both overall and in each aspect, showed no significant difference. Teachers in large and extra-large school sizes had the highest mean score, followed by teachers in medium school sizes, and teachers in small school sizes, respectively, except for Transparency, which differed with statistical significance at the .05 level. 2.4) Teachers with different work experience had opinions toward the administration based on good governance principles that, overall, differed with statistical significance at the .05 level. Teachers with 5-10 years of work experience had the highest mean score, followed by teachers with less than 5 years of work experience, and teachers with more than 10 years of work experience, respectively. When considering each aspect, it was found that Cost-effectiveness and Participation differed with statistical significance at the .05 level.

Keywords : Administration based on Good Governance Principles, School Administrators, Rayong Primary Educational Service Area Office 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546 : 7) มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อให้การบริหารงานสถานศึกษามีความคล่องตัวมีอิสระ และมีความเข้มแข็ง โดยนัยนี้การบริหารงานโรงเรียนอย่างมีธรรมาภิบาลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังมีการนำแนวการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : SBM) มาใช้ ซึ่งมีหลักการสำคัญ ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบถ่วงดุล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 6) ดังนั้นสถานศึกษาของรัฐถือเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานในกำกับของรัฐตามระเบียบหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ดังนั้นครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจ และภาคประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ สังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรมความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน ผู้บริหารได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา สืบเนื่องจากหลักธรรมาภิบาลเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาทางเลือกหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานกิจการของสถานศึกษา สร้างความยั่งยืนและสร้างรากฐานในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี (อริย์ธัช แก้วเกาะเสะบัว, 2560 : 3) ซึ่งหลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งได้แก่การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ดังมีรายละเอียดแนวคิดของธรรมาภิบาลในแต่ละด้านประกอบด้วย 1) การบริหารงานด้านวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป โดยการบริหารงานด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ (พัฒนาพรชัย เมฆวิไล, 2564 : 64)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท เพื่อให้หน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดการบริหารแผนสู่การปฏิบัติ โดยการขับเคลื่อนการดำเนินงานและการบริหารจัดการงบประมาณ ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปบประมาณ พ.ศ. 2568 ยึดหลักธรรมาภิบาล ยึดถือการปฏิบัติงาน ตามปฏิทินปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด การบริหารจัดการงบประมาณให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม โดยติดตามความก้าวหน้า เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาใหม่มีความเหมาะสม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, 2568 : 58-69) ทั้งนี้กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประกอบด้วย 12 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนวัดท่าบมา โรงเรียนอนุบาลระยอง โรงเรียนวัดมาบขลุ่ย โรงเรียนวัดชาลูกหญ้า โรงเรียนวัดห้วยโป่ง โรงเรียนวัดตากวน โรงเรียนบ้านมาบตาพุด โรงเรียนบ้านหนองแพบ โรงเรียนวัดโคกหินมิตรภาพที่ 42 โรงเรียนวัดกรอกยยาชา โรงเรียนอนุบาลระยองวัดหนองสนม และโรงเรียนวัดเนินพระ จากการศึกษาข้อมูล พบว่า แต่ละแห่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตอำเภอเมืองระยอง ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน ทางโรงเรียนมีความพยายามที่จะจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนให้มากที่สุด ทั้งในการจัดการเรียนการสอนและภาระงานที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดทำ

หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน ปัญหาประมาณที่จำกัด ในการบริหารจัดการ ดังนั้นจึงเป็นภาระหน้าที่ของทางโรงเรียนในการบริหารจัดการปัญหาดังกล่าว การบริหารงานยังไม่ประสบความสำเร็จ ในการดำเนินงานที่ผ่านมายังมีปัญหาทางด้านเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้การทำงานไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งโรงเรียนในกลุ่มศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งสนอง เพ็ชรฉกรรจ์ (2567, มีนาคม 1) กล่าวว่ายังมีข้อบกพร่องในการบริหารงานในเรื่องความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของบุคลากรต่าง ๆ มีความขัดแย้งกัน หากไม่รีบแก้ไขจะทำให้เกิดปัญหาที่ร้ายแรง ก่อให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพการศึกษาและไม่เกิดผลดีต่อทางราชการ ส่งผลให้การบริหารไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หากผู้บริหารดำเนินการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับภริดา นาคเรืองศรี (2567, มีนาคม 1) ที่กล่าวว่า บุคลากรบางส่วนยังขาดจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน มีการใช้อคติหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ขาดแบบอย่างที่ดีจากผู้บริหาร และการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรยังไม่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้บรรยากาศของการทำงานขาดความไว้วางใจและไม่เกิดความสามัคคี การดำเนินงานบางขั้นตอนยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะด้านการใช้จ่ายงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งทำให้เกิดข้อสงสัยในความโปร่งใสและลดความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บุคลากรบางส่วนยังขาดความตระหนักในหน้าที่ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานยังไม่ต่อเนื่อง และเมื่อเกิดความผิดพลาดหรือข้อร้องเรียน ขาดการแก้ไขที่รวดเร็วและเป็นธรรม ส่งผลให้ประสิทธิภาพของการบริหารงานลดลง การใช้ทรัพยากรและงบประมาณ ยังไม่เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดทำโครงการซ้ำซ้อนหรือไม่ตอบสนองต่อความต้องการจริงของสถานศึกษา ขาดการประเมินผลลัพท์ในเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้การใช้งบประมาณไม่คุ้มค่ากับผลลัพธ์ที่ได้ และยังมีปัญหาการขาดการเปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน การสื่อสารภายในองค์กรไม่ทั่วถึง ทำให้การตัดสินใจในบางเรื่องยังคงอยู่ในระดับผู้บริหารเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ส่งผลให้บุคลากรขาดแรงจูงใจและความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหลักธรรมาภิบาลไม่ได้เป็นเพียงหลักการบริหารตามทฤษฎีเท่านั้น แต่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนเชิงกลยุทธ์ที่จะต้องนำมาใช้เพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ด้านความไว้วางใจและประสิทธิภาพภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ในปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับความท้าทายด้านความโปร่งใสในการใช้งบประมาณและการขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ปัญหาที่พบจากการสัมภาษณ์เบื้องต้นได้ตอบยั่วว่า หากปราศจากกลไกธรรมาภิบาลที่เข้มแข็งแล้ว ความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่และการตัดสินใจที่ขาดฐานคุณธรรมจะกลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งการบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของทางราชการและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

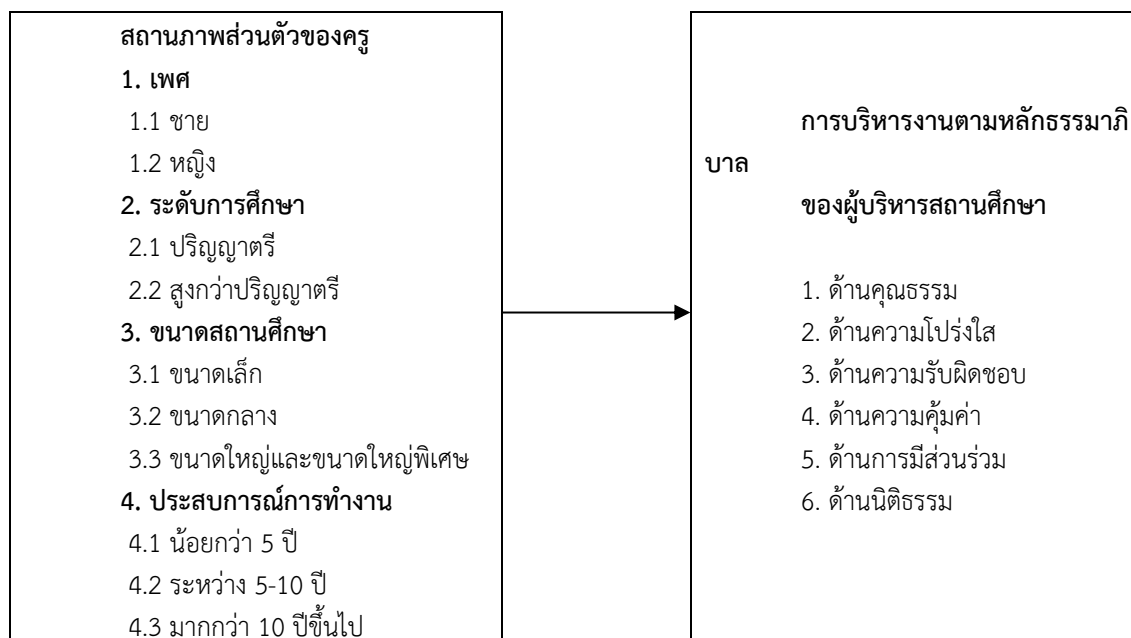
จากความแตกต่างระหว่างสภาพที่คาดหวังในการบริหารจัดการตามหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล กับสภาพที่เป็นจริงที่ยังคงเผชิญข้อบกพร่องและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามที่กล่าวมาข้างต้น จึงนำไปสู่สภาพปัญหาที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนากิจการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และได้รับการยอมรับ อันจะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อการพัฒนาในอนาคตได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ทั้ง 6 ด้าน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : 3-4) ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม 2) ด้านความโปร่งใส 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้านความคุ้มค่า 5) ด้านการมีส่วนร่วม และ 6) ด้านนิติธรรม ดังแผนภาพที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน
2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน
3. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2567 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 217 จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนดสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. ตัวแปรต้น จำแนกตามสถานภาพส่วนตัวของครู ดังนี้
 - 1.1 เพศ ประกอบด้วย (1) ชาย และ (2) หญิง
 - 1.2 ระดับการศึกษา ประกอบด้วย (1) ปริญญาตรี และ (2) สูงกว่าปริญญาตรี
 - 1.3 ขนาดสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) ขนาดเล็ก (2) ขนาดกลาง และ (3) ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

1.4 ประสบการณ์การทำงาน ประกอบด้วย (1) น้อยกว่า 5 ปี (2) ระหว่าง 5-10 ปี และ (3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม 2) ด้านความโปร่งใส 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้านความคุ้มค่า 5) ด้านการมีส่วนร่วม และ 6) ด้านนิติธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 41 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารแนวคิด และทฤษฎีตามที่กำหนดในรอบและแนวคิดในการวิจัย เพื่อนำไปสู่การสร้างและพัฒนาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence : IOC) โดยผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาพบว่า โดยพบว่ามีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับพบว่า มีค่าเท่ากับ .92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิเพื่อประสานงานขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในช่วงระหว่างเดือนธันวาคม 2567 ถึงกุมภาพันธ์ 2568 ซึ่งได้รับข้อมูลกลับคืนครบถ้วนจำนวน 217 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 รายด้านและรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศและระดับการศึกษาของครู ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ส่วนขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงานของครู ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ขนาดการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครู โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม n = 217

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
(1) ชาย	104	47.92
(2) หญิง	113	52.08
รวม	217	100.00

2. ระดับการศึกษา

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
(1) ปริญญาตรี	158	71.88
(2) สูงกว่าปริญญาตรี	61	28.12
รวม	217	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
(1) ขนาดเล็ก	88	40.55
(2) ขนาดกลาง	61	28.12
(3) ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ	68	31.33
รวม	217	100
4. ประสบการณ์การทำงาน		
(1) น้อยกว่า 5 ปี	91	41.93
(2) ระหว่าง 5-10 ปี	78	35.94
(3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	48	22.13
รวม	217	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 52.08 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 47.92 เมื่อพิจารณาด้านระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 71.88 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 28.12 สำหรับข้อมูลด้านขนาดสถานศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 40.55 รองลงมาคือสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 31.33 และสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 28.12 ตามลำดับ และในส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 41.93 รองลงมาคือประสบการณ์ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 35.94 และอันดับสุดท้ายคือประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 22.13

2. การศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีรายละเอียดดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

n = 217

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านคุณธรรม	4.33	.55	มาก	6
2. ด้านความโปร่งใส	4.35	.53	มาก	5
3. ด้านความรับผิดชอบ	4.38	.58	มาก	4
4. ด้านความคุ้มค่า	4.42	.47	มาก	3
5. ด้านการมีส่วนร่วม	4.46	.51	มาก	2
6. ด้านนิติธรรม	4.49	.45	มาก	1
รวม	4.41	.34	มาก	-

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรกคือ ด้านนิติธรรม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .45) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .51) อันดับสุดท้ายคือ ด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .55)

3. การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การ

ทำงานของครู

การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตาม 1) เพศ 2) ระดับการศึกษา 3) ขนาดสถานศึกษา และ 4) ประสบการณ์การทำงาน ของครู โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3 ถึง 6 ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามเพศของครู โดยรวมและรายด้าน n = 217

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศชาย (n = 104)		หญิง (n = 113)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านคุณธรรม	4.29	.55	4.38	.54	-1.191	.235
2. ด้านความโปร่งใส	4.30	.50	4.40	.55	-1.329	.185
3. ด้านความรับผิดชอบ	4.34	.61	4.42	.55	-0.957	.340
4. ด้านความคุ้มค่า	4.37	.47	4.45	.46	-1.233	.219
5. ด้านการมีส่วนร่วม	4.43	.57	4.50	.45	-0.932	.352
6. ด้านนิติธรรม	4.42	.52	4.54	.37	-1.967*	.050
รวม	4.36	.38	4.45	.30	-1.867	.063

* $P < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามเพศของครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ยกเว้นด้านนิติธรรม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของครู โดยรวมและรายด้าน

n = 217

การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	P
	ปริญญาตรี (n = 156)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 61)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านคุณธรรม	4.36	.57	4.27	.48	1.047	.296
2. ด้านความโปร่งใส	4.36	.53	4.32	.52	.515	.607
3. ด้านความ รับผิดชอบ	4.41	.56	4.30	.63	1.208	.228
4. ด้านความคุ้มค่า	4.43	.46	4.38	.47	.642	.521
5. ด้านการมีส่วนร่วม	4.48	.45	4.42	.63	.856	.393
รวม						
6. ด้านนิติธรรม	4.51	.40	4.42	.55	1.365	.174
รวม	4.43	.33	4.35	.36	1.404	.162

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของครู โดยรวมและรายด้าน

n = 217

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	P
1. ด้านคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.276	2	.638	2.118	.123
	ภายในกลุ่ม	64.454	214	.301		
	รวม	65.730	216			
2. ด้านความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.833	2	.916	3.294*	.039
	ภายในกลุ่ม	59.540	214	.278		
	รวม	61.373	216			
3. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.334	2	.167	.486	.616
	ภายในกลุ่ม	73.575	214	.344		
	รวม	73.909	216			
4. ด้านความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.001	2	.000	.002	.998
	ภายในกลุ่ม	48.002	214	.224		
	รวม	48.003	216			

* P < .05

ตารางที่ 5 ต่อ n = 217

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	P
5. ด้านการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.657	2	.329	1.245	.290
	ภายในกลุ่ม	56.491	214	.264		
	รวม	57.149	216			
6. ด้านนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.494	2	.247	1.197	.304
	ภายในกลุ่ม	44.209	214	.207		
	รวม	44.704	216			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.056	2	.028	.230	.795
	ภายในกลุ่ม	26.056	214	.122		
	รวม	26.112	216			

* P < .05

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครู โดยรวมและรายด้าน

n = 217

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	P
1. ด้านคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.097	2	.049	.159	.853
	ภายในกลุ่ม	65.633	214	.307		

	รวม	65.730	216			
2. ด้านความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.013	2	.506	1.795	.169
	ภายในกลุ่ม	60.360	214	.282		
	รวม	61.373	216			
3. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.516	2	.258	.752	.473
	ภายในกลุ่ม	73.393	214	.343		
	รวม	73.909	216			
4. ด้านความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.596	2	.798	3.680*	.027
	ภายในกลุ่ม	46.407	214	.217		
	รวม	48.003	216			
5. ด้านการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	4.468	2	2.234	9.074*	.000
	ภายในกลุ่ม	52.681	214	.264		
	รวม	57.149	216			

* P < .05

ตารางที่ 6 ต่อ n = 217

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	P
6. ด้านนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.742	2	.371	1.805	.167
	ภายในกลุ่ม	43.392	214	.205		
	รวม	44.704	216			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.764	2	.382	3.224*	.042
	ภายในกลุ่ม	25.348	214	.118		
	รวม	26.112	216			

* P < .05

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครู โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความคุ้มค่า และด้านการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งมุ่งเน้นความโปร่งใส เป็นธรรม มีความรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร สอดคล้องกับ สำนักนายกรัฐมนตรี (2542 : 3-4) ที่ระบุว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นกระบวนการบริหารและการปฏิบัติราชการที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มีการใช้หลักการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้การบริหารราชการมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงาน (Zhang, 2019 : 19) ที่ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและหลักสิทธิมนุษยชนให้เกิดขึ้นในทุกมุมโลก เพื่อวางแผนระยะยาวและดำเนินการที่ละขั้นตอนไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการประเทศได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิชล เพิ่มพูน (2560 : 61) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของสันธิฐิติ เปลี่ยนศรี (2562 : 50) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรกคือ ด้านนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้ายคือ ด้านคุณธรรม ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษายึดกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อบังคับที่ชัดเจนเข้าใจตรงกัน การบริหารงานตามกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความถูกต้อง ความดีงาม กระจายอำนาจ พัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ไม่ขัดต่อกฎหมายที่สูงกว่า การบังคับใช้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ดุลพินิจ ในการปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเป็นธรรม สอดคล้องกับสำนักนายกรัฐมนตรี (2542 : 15) กล่าวว่า หลักนิติธรรม เป็นการกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาอันเป็นที่ยอมรับ บุคลากรทุกคนพร้อมใจปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ถือว่าเป็นการบริหารงานภายใต้ข้อตกลงของสถานศึกษาด้วยความเป็นธรรม มิใช่ตามอำนาจของผู้บริหาร หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพของบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของธีระยุทธ เคนดวง (2561 : 80) ที่ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ด้านนิติธรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิทย์ บุญประคม (2565 : 78) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

1.2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านคุณธรรม แม้ว่าจะเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ผลการวิจัยของด้านคุณธรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากกลุ่มโรงเรียนศรีเมืองมีพันธกิจที่ว่าด้วยเรื่องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ การบริหารการศึกษาตามหลักคุณธรรมนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการบริหารองค์กรและสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารและครูผู้สอนหรือบุคลากรยึดหลักคุณธรรมในการทำงาน จะสร้างความรัก ความสามัคคีขึ้นในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรมเป็นสำคัญ ให้ความรักความเมตตา เห็นอกเห็นใจปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันอดทน ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สอดคล้องกับสำนักนายกรัฐมนตรี (2542 : 26) ที่ระบุว่า การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม ศีลธรรม จริยธรรม โดยรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษา ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน และมีระเบียบวินัย สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตต์พิชชา จริยา (2564 : 83) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร พรรณสุภูมิตร (2564 : 140) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครู

2.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศของครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เสมอภาคให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน ใช้หลักการกระจายอำนาจเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอิสระและความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานหรือมีประเด็นที่สร้างความขัดแย้ง ผู้บริหารก็ใช้หลักมุ่งฉันทามติ อีกทั้งความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่และงานของส่วนรวม

ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับวรรณพร พรรณศุภมิตร (2564 : 146) ที่ระบุว่า ครูที่มีเพศต่างกันนั้นไม่มีผลกระทบต่อระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อาจจะเป็นผลมาจากไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงต่างต้องปฏิบัติหน้าที่โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการของระเบียบบริหารราชการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเช่นเดียวกัน จึงทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิบัติงานแต่ละด้านไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสันธิวุฒิ เปลี่ยนศรี (2562 : 50) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร พรรณศุภมิตร (2564 : 140) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามเพศ โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องยึดถือปฏิบัติ ทั้งนี้ ครูและบุคลากรในโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ต่างได้รับและยอมรับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาผ่านการอบรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมีระเบียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : 3) สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตต์พิชชา จริยา (2564 : 83) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร พรรณศุภมิตร (2564 : 140) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีบุคลากรเพียงพอและเหมาะสม ส่งผลให้การบริหารมีความคล่องตัว สายการบังคับบัญชามีเอกภาพ และมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งงานและแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจน ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่น บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ระเบียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : 3) สอดคล้องกับงานวิจัยของสิชล เพิ่มพูน (2560 : 61) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล เชียงทอง (2566 : 39) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ด้านความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษาแต่ละขนาดมีโครงสร้างการบริหารและระบบการสื่อสารข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยในโรงเรียนขนาดเล็กจะมีสายบังคับบัญชาที่สั้นและไม่ซับซ้อน ส่งผลให้กระบวนการตัดสินใจและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณและการพัสดุ สามารถดำเนินไปได้อย่างคล่องตัว ครูและบุคลากรสามารถเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูลได้โดยง่ายผ่านการปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีโครงสร้างองค์กรที่ซับซ้อนกว่า มีการแบ่งงานเป็นหลายฝ่ายและหลายขั้นตอน ทำให้การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารอาจมีข้อจำกัดในบางระดับชั้น ส่งผลให้ครูในโรงเรียนขนาด

ใหญ่มีการรับรู้ถึงความโปร่งใสที่แตกต่างไปจากครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าขนาดขององค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดระดับความยากง่ายในการเข้าถึงข้อมูลและการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหารในทางปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของเหรียญทอง มีชัย สุเทพ ทองประดิษฐ์ และมนตรี อนันต์รักษ์ (2557 : 117) ที่ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนมเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะการบริหารงานและการเอาใจใส่รวมถึงการให้ความสำคัญแก่ครูอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่จำกัดว่าจะเป็นผู้ที่ทำงานมานานน้อยเพียงใด จึงเป็นผลทำให้ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน ซึ่งประสบการณ์ทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่หล่อหลอมมุมมองและบรรทัดฐานในการวัดประสิทธิภาพการบริหารที่ต่างกัน โดยกลุ่มครูที่มีประสบการณ์น้อย (น้อยกว่า 5 ปี) มักเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความกระตือรือร้นสูง มีความคาดหวังต่อระบบการบริหารที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ชัดเจนตามทฤษฎีสมัยใหม่ จึงมุ่งเน้นไปที่การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและความเท่าเทียมในการเข้าถึงโอกาส ในขณะที่ครูที่มีประสบการณ์สูง (มากกว่า 10 ปี) ซึ่งผ่านวงจรการบริหารมาหลายรูปแบบ มักมีความเข้าใจในข้อจำกัดของระเบียบวิธีปฏิบัติทางราชการและบริบทขององค์กรที่ซับซ้อนมากกว่า ทำให้การรับรู้ถึงความสำเร็จหรือความสมบูรณ์ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้มีความระมัดระวังและมองเห็นข้อจำกัดที่ต่างออกไปจากครูรุ่นใหม่ นอกจากนี้ ในด้านการมีส่วนร่วมและความคุ้มค่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันย่อมมีบทบาทในสถานศึกษาต่างกัน ครูผู้ที่มีประสบการณ์สูงมักได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าโครงการหรือคณะกรรมการสำคัญ ทำให้มีโอกาสใกล้ชิดกับข้อมูลและกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารมากกว่าครูบรรจุใหม่ การรับรู้ถึงระดับการมีส่วนร่วมจึงแตกต่างกันไปตามสถานะและภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธีระยุทธ เด่นดวง (2561 : 88) ที่ระบุว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปีมีความกระตือรือร้นและตั้งใจสูง ต้องการพัฒนาและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ขณะที่ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี เห็นว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลยังมีข้อจำกัดและไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันตามประสบการณ์การทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของธีระยุทธ เด่นดวง (2561 : 80) ที่ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรารักษ์ อำไพ (2561 : 62) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านคุณธรรม ค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา ให้ขวัญกำลังใจ และการยกย่องชมเชยแก่ผู้ที่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นไปตามความรู้ ความสามารถและความเหมาะสม

1.2 จากผลการศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านความโปร่งใส ค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่ 2 รองจากสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรปลูกฝังและสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ครูและบุคลากรทางการศึกษายึดถือปฏิบัติ เป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดีตามหลักคุณธรรมจริยธรรม มีความเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

1.3 จากผลการศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่ 3 รองจากสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ

เปิดเผยข้อมูลแผนการใช้จ่าย และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างตรงไปตรงมา บริหารงานอย่างเป็นระบบ ชัดเจน มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาต่อองค์การของบุคลากรในสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักนิติธรรมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และสังกัดอื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และสังกัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- จิตต์พิชชา จริยา. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ธีระยุทธ เด่นดวง. (2561). หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัฒนพรชัย เมฆวิสัย. (2564). รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภีรดา นาคเรืองศรี. (2567, มีนาคม 1). ผู้อำนวยการ, โรงเรียนบ้านคลองทราย. สัมภาษณ์.
- วรรณพร พรหมศุภมิตร. (2564). การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วรวิทย์ บุญประกอบ. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรารณณ์ อำไพ. (2561). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สนอง เพ็ชรฉกรรจ์. (2567, มีนาคม 1). ผู้อำนวยการ, โรงเรียนวัดซากลูกหญ้า. สัมภาษณ์.
- สันติวุฒิ เปลียนศรี. (2562). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2568). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. ระยอง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2546). การบริหารบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สิชล เพิ่มพูน. (2560). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล เชียงทอง. (2566). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เหรียญทอง มีชัย สุเทพ ทองประดิษฐ์ และมนตรี อนันต์รักษ์. (2557, พฤษภาคม-สิงหาคม). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 4 (2), 113-120.
- อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า. (2560). หลักธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper and Row.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D.W. (1970, September). *Determining Sample Sizes for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.
- Zhang, X. (2019). *Good Governance, Good Enough Governance and Governance with Rights First*. Master of Arts Thesis in African Studies, University of California.